

VVB

Krapte op de
arbeidsmarkt:
over de brand, de
vijver en de puzzel

/OVER

Stijn Baert

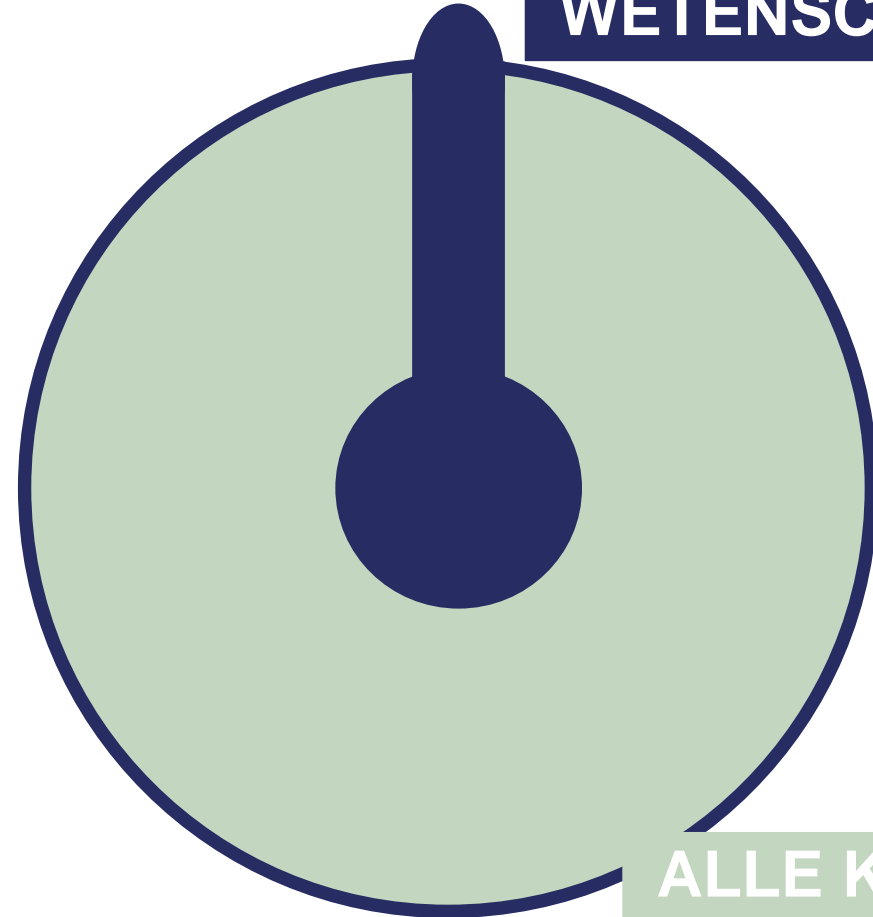
Keynote voor Orde van Vlaamse Balies

Opgepast...

Kennis wetenschapper is niet alomvattend!

/OVB

KENNIS VAN DE WETENSCHAPPER

ALLE KENNIS OVER THEMA

Opgepast....

**Ik ben geen HR-
specialist maar een
arbeids-econoom...**

① De brand

/OVB

Theoretisch concept krapte

V

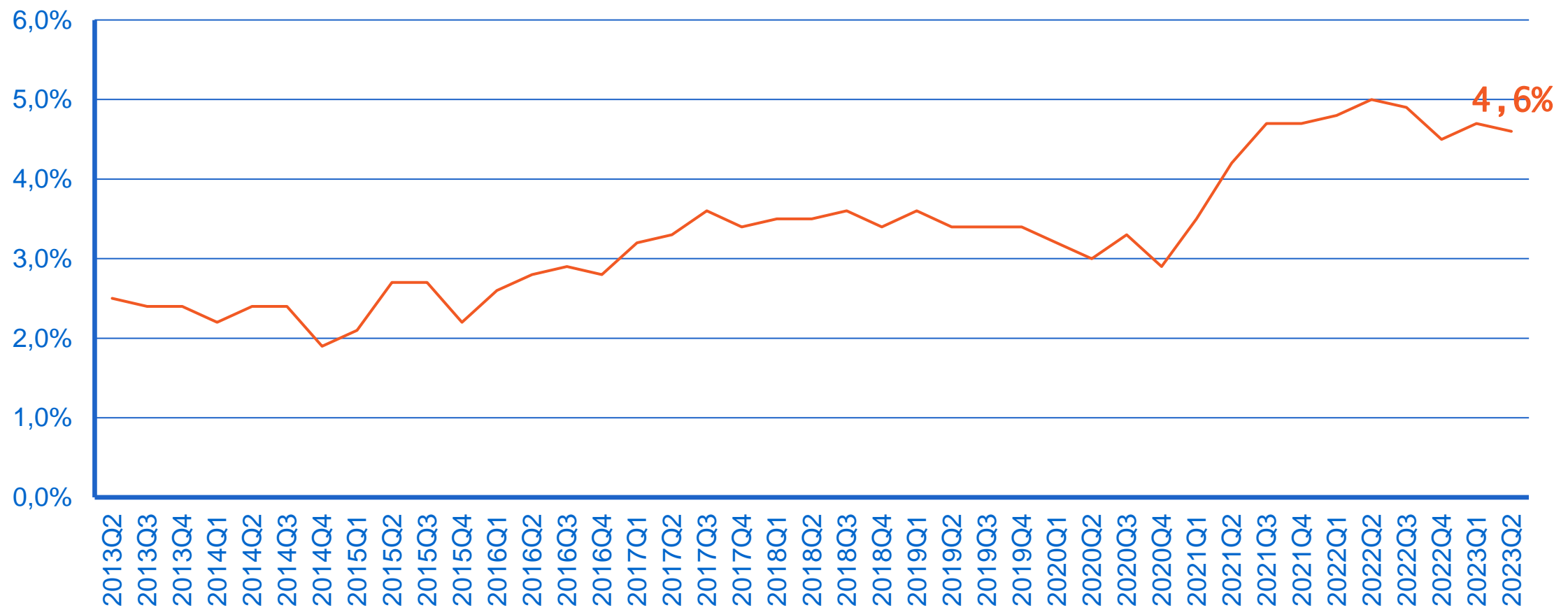
= Hoeveelheid **v**acatures in een economie, sector of beroep

—

W

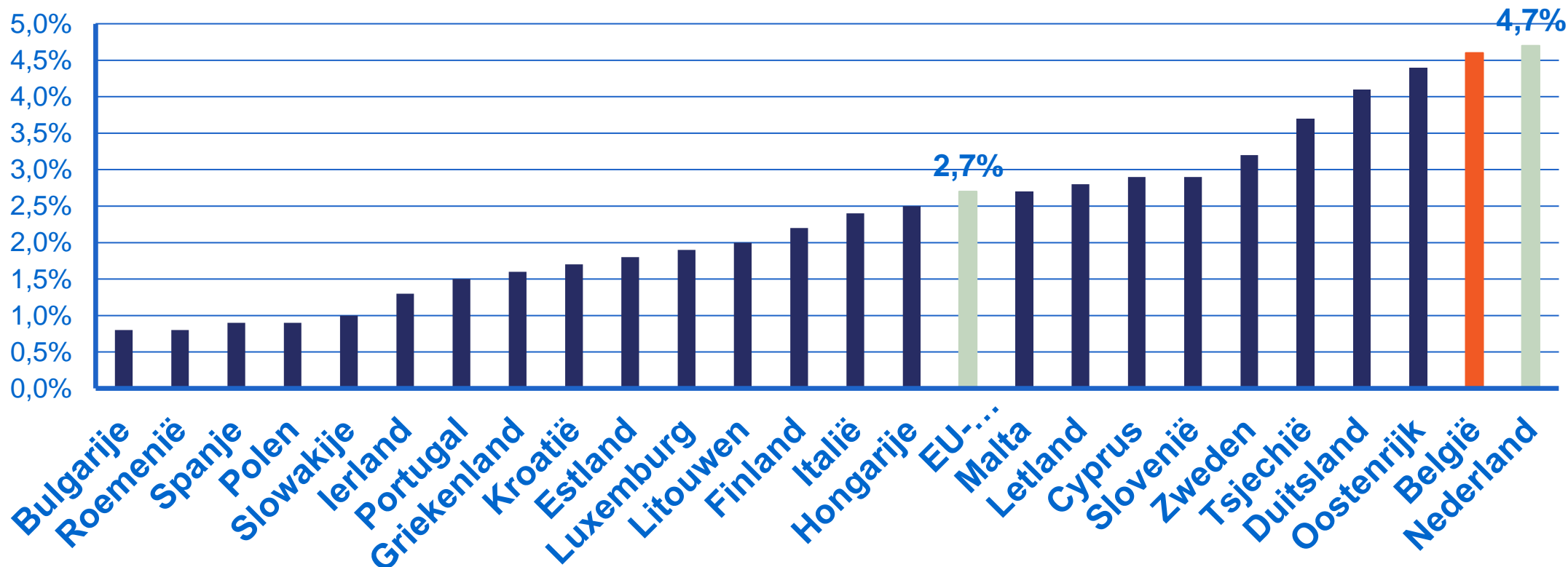
= Hoeveelheid **w**erkzoekenden die deze vacatures zouden kunnen invullen

Evolutie job-vacature-ratio in België

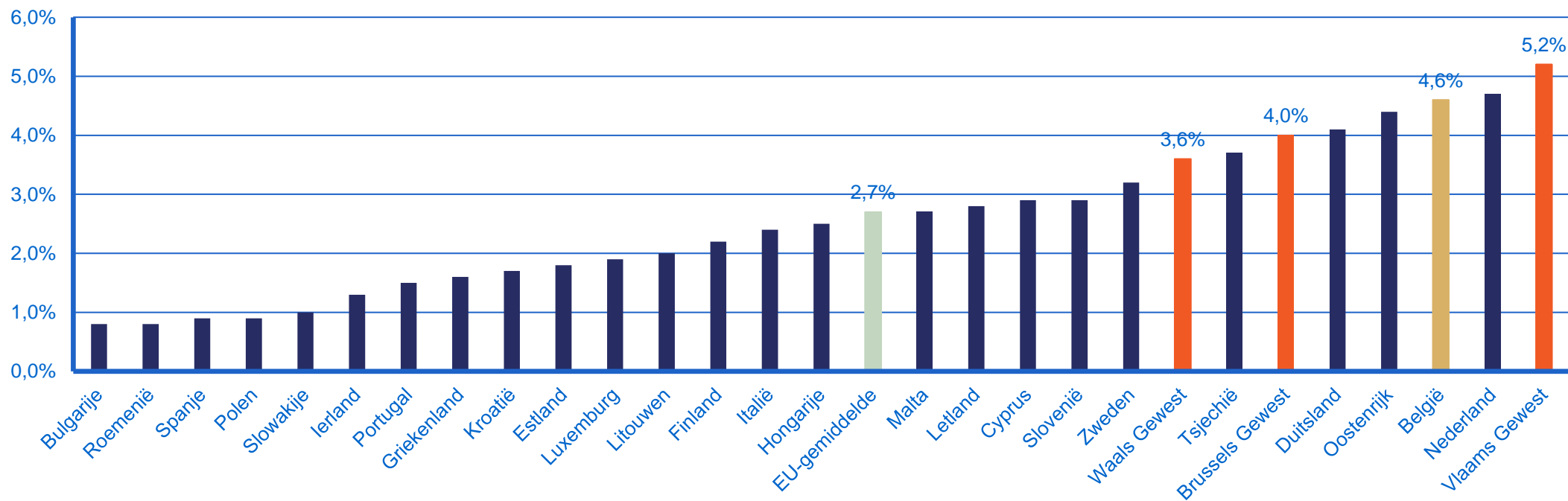
Bron: Eurostat (jvs_q_isco_r2, Industry, construction and services except activities of households as employers and extra-territorial organisations and bodies)

Evolutie job-vacature-ratio in België

Bron: Eurostat (jvs_q_isco_r2, Industry, construction and services except activities of households as employers and extra-territorial organisations and bodies)

Job-vacature-ratio in België versus elders

Bron: Eurostat (jvs_q_isco_r2, Industry, construction and services except activities of households as employers and extra-territorial organisations and bodies)

Grijpen we de kansen?

26

opinie

MAANDAG 31 JANUARI 2022 DE STANDAARD

DE STANDAARD MAANDAG 31 JANUARI 2022

Van recordaantal vacatures naar recordaantal gemiste kansen

ARBEIDSMARKT Als de politiek niet keer op keer de noodzakelijke sociaal-economische hervormingen had uitgesteld, waren we volgens Stijn Baert vandaag beter gewapend tegen de krapte op de arbeidsmarkt.

Stijn Baert
Hoofddocent
arbeidseconomie
aan UGent

Als je een decennium geleden aan werkgevers vroeg wat voor hen de grootste uitdaging op de arbeidsmarkt was, kreeg je een mix van antwoorden. Te weinig flexibiliteit, te hoge loonkosten, te veel administratieve rompslomp... Naargelang van de sector, bedrijfsgrootte of het humeur van de *patron* verschilde het antwoord. Dat is nu wel even anders. Stel een werkgever om het even welke vraag en je bent nog niet halfweg voor hij (m/v/x) verwijst naar de arbeidsmarktcrapte. 'We willen mensen aanwerven, maar we vinden niemand, meneer.'

De cijfers geven hen gelijk. Alleen al op vdab.be staan meer dan 220.000 jobs open en slechts 40.000 dateren

een recordaantal gemiste kansen worden. Gemiste kansen om gezinnen een betere levensstandaard en sociaal-economische integratie te bieden. Gemiste kansen om de werkzaamheidsgraad te verhogen en zo de financiering van een degelijke gezondheidszorg en degelijke pensioenen voor de komende generaties te verzekeren.

Kop in het zand

Oké, maar hoe komt dat dan, die dreigende gemiste kansen? Voor mij valt het in één woord te vatten. Een woord dat ook een groot deel van mijn studenten goed kent. Uitstelgedrag. Het keer op keer uitstellen van hervormingen die ons hadden moeten wapenen tegen deze arbeidsmarktcrapte. Ik geef u drie voorbeelden.

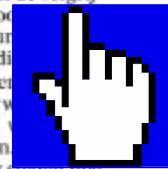
Ten eerste steken de verschillende regeringen van ons land hun kop in het zand wanneer het crom gaat werkzoekenden te stimuleren om voor de openstaande vacatures te kandideren. Volgens Eurostat is ongeveer 42 procent van alle werkzoekenden in België meer dan 12 maanden werkloos. Het EU-gemiddelde is slechts 33 procent. Nochtans, van de 220.000 vacatures op vdab.be, vragen er 75.000 geen enkele ervaring en 80.000 niet eens een diploma secundair onderwijs.

We klampen langdurige werkzoekenden mijns inziens te weinig aan om de poule van vacatures die ze overwegen te verbreden. Zo is de vooropgestelde versterking van de degressiviteit in de werkloosheidsuitkeringen gesneuveld, samen met de regering van Charles Michel. En toen MR-voorzitter

openstaande jobs te verleiden. Sommige beloftes haalden ook de regeerprogramma's: investeringen in kinderopvang gericht op tweeverdienersgezinnen of sociale voordelen niet langer vasthangen aan statuut, maar wel aan inkomen, zodat wie uit werken gaat tegen een laag loon ze niet verliest. Er is geen enkele reden om deze hervormingen niet meteen door te voeren, maar toch komen ze er maar niet van.

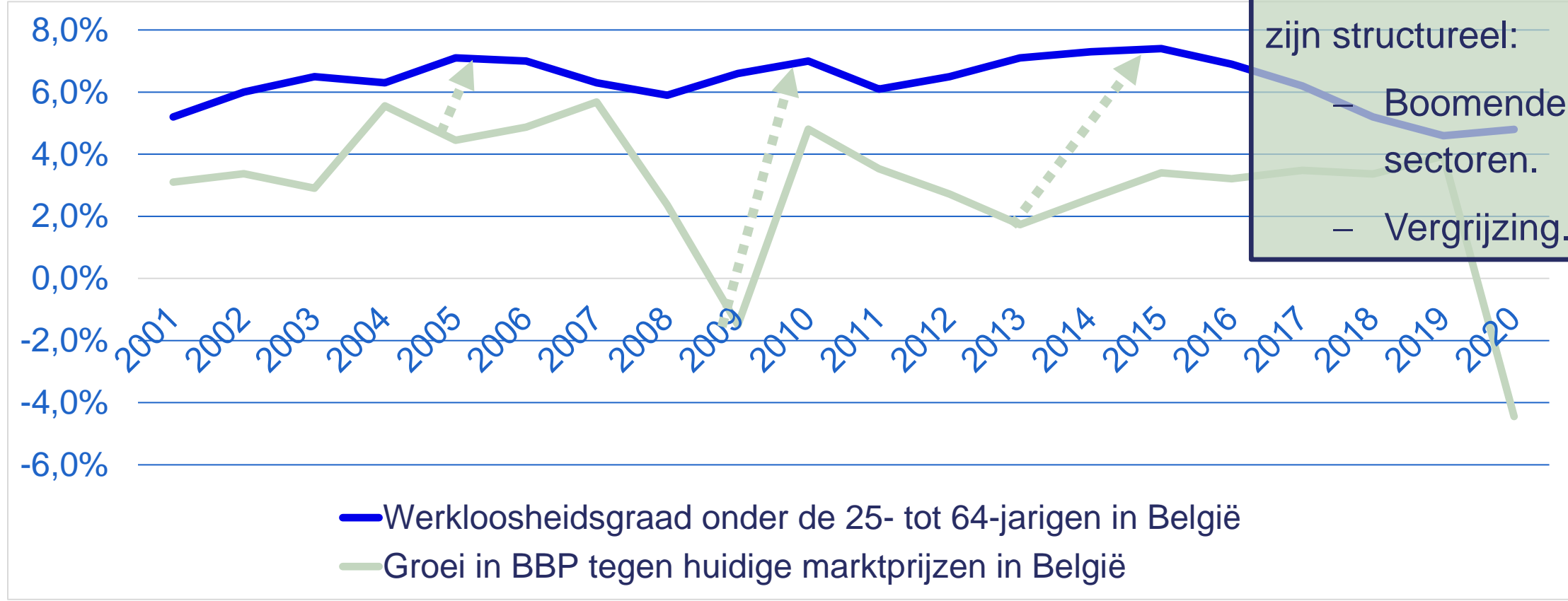
Terwijl opleiding als een kans zou moeten gezien worden, lijken sommigen het als een straf in de markt te willen zetten

Het dossier waar de federale regering al jaren een uitstelgedrag in toont, en waarvoor elke student door zijn studiekrediet zou zitten, is natuurlijk de pensioenhervorming. Meer dan tien jaar geleden ontdekten we dat het Zilverfonds evenveel zal bijdragen tot het betalen van de vergrijzingskosten als James Cook bewijzen van de wiskundemann-hypothese. Sindsdien hebben regeringen grote hervormingen aan die langere levensverwachtingen niet historisch maken. Om te voorkomen dat we helemaal niks te beslissen. Dan kun je je de vraag stellen hoe

De brand gedoofd?

Maar:
mechanismen
onder war for talent
zijn structureel:
— Boomende
sectoren.
— Vergrijzing.

② De vijver

/OVB****

**Van alle 25- tot 64-jarigen
waren er in 2022 ...**

Alle cijfers

- ... 75,4% aan het werk in België.**
- ... 84,3% aan het werk in Zweden.**
- ... 83,2% aan het werk in Nederland.**

En dat zou beter hoger zijn...

② De vijver

En dat zou beter hoger zijn...

② De vijver

**FUNCTIE (WERKZAAMHEID↑,
KAPITAAL↑, PRODUCTIVITEIT↑,
BIJDRAGEVOET↑)**

**kapitaal↑ en productiviteit↑ vraagt
investerings**

**bijdragevoet↑ werkgelegenheid↓,
kapitaal↓ (Blundell, 2014, IZA WoL;
Hamermesh, 2014, IZA WoL)**

Inkomsten SZ

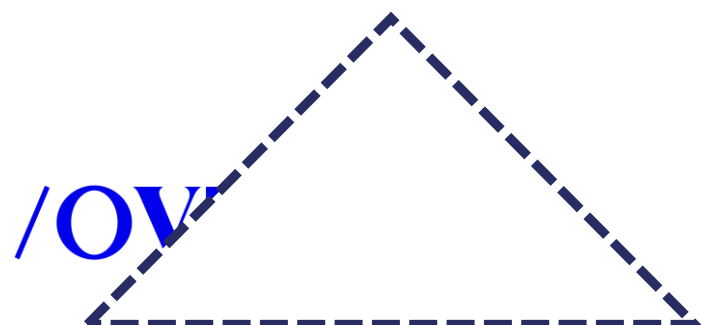
**FUNCTIE (1-WERKZAAMHEID↑,
UITKERINGSHOOGTE↑)**

**uitkeringshoogte↓ is veelal
maatschappelijk niet wenselijk**

Uitgaven SZ

**Van alle 25- tot 64-jarigen
waren er in 2022 ...**

... 75,4% aan het werk in België.

3,7% was werkloos.

**Van alle 25- tot 64-jarigen
waren er in 2022 ...**

... 75,4% aan het werk in België.

3,7% was werkloos.

20,9% was inactief.

België: normale werkloosheid, hoge inactiviteit

Economic Analysis and Policy 69 (2021) 150–165

Contents lists available at ScienceDirect

Economic Analysis and Policy

journal homepage: www.elsevier.com/locate/eap

Analyses of topical policy issues

The iceberg decomposition: A parsimonious way to map the health of labour markets

Stijn Baert¹

Ghent University, Sint-Pietersplein 6, B-9000 Ghent, Belgium

ARTICLE INFO

ABSTRACT

This article introduces the metaphor of the iceberg in the labour market. While policy in most OECD countries has historically focussed on reducing unemployment (the tip of the iceberg), the group of inactive people (below the waterline) is much larger. Therefore, we point to the clear limitations of the unemployment rate as the (single) key macro-economic indicator of the health of the labour market. A parsimonious dashboard approach utilising the unemployment-to-population ratio and the inactivity-to-population ratio as two highly appropriate and complementary measures is defined. We show that the ratio of these two indices varies greatly between countries, which calls for different policies for different countries.

© 2020 Economic Society of Australia, Queensland. Published by Elsevier B.V. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

Keywords: Employment; Unemployment; Inactivity; Labour market policy; Labour market indicators

Adequate labour market policy is based on clear indicators. These indicators allow countries and regions to be compared with each other and over time, thus revealing the pain points on which that policy should focus. Despite the emergence of other indicators such as the participation rate and the proportion of discouraged and involuntary part-time workers (see, e.g., Brandolini and Viviano, 2018; European Commission, 2018; ILO, 2016), the unemployment rate and the employment rate are still by far the most frequently reported indicators in this respect (Borjas, 2015; Diamond, 2013; ECB, 2017; Elsby et al., 2015; Hanusteen et al., 2014a,b; ILO, 2008, 2016; Sylla, 2013).

The employment rate of a particular age group (often the 20- to 64-year-old or 25- to 64-year-old group) is the percentage of employed persons in relation to the full population in this age group. It is often referred to as the employment-to-population ratio. The unemployment rate of a particular age group is the percentage of unemployed persons in relation to the active population (i.e., those who are employed or unemployed) in this age group. According to the widely used International Labour Organization (ILO) definition, a person is employed when (s)he is engaged in any activity used to produce goods or provide services for pay or profit (during at least one hour during the reference period), and a person is unemployed when (s)he is: (i) without work during the reference period, (ii) currently available for work and (iii) seeking work. Persons who are neither employed nor unemployed are labelled as inactive. In addition to older students, important subgroups in the inactive group are the discouraged unemployed, househusbands and housewives, the long-term sick and early retirees (ILO, 2008, 2016).

E-mail address: Stijn.Baert@UGent.be

ORCID: <http://www.orcid.org/stijnbaert>

¹ The author is grateful to his top colleague Luc Van Oostegem and two anonymous reviewers for their constructive comments that helped to improve this study substantially.

<https://doi.org/10.1016/j.eap.2020.12.012>

0213-2928/© 2020 Economic Society of Australia, Queensland. Published by Elsevier B.V. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

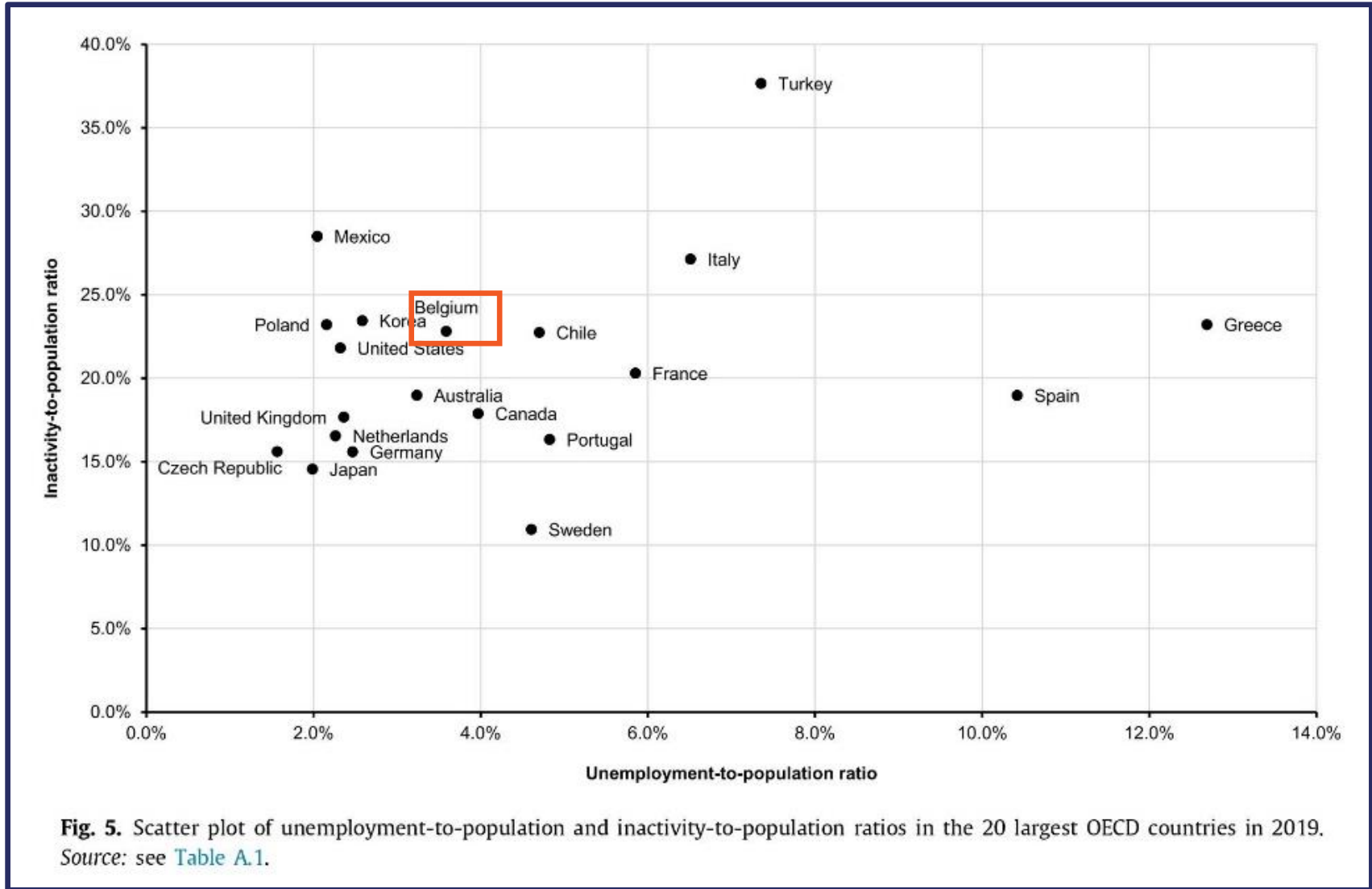

Fig. 5. Scatter plot of unemployment-to-population and inactivity-to-population ratios in the 20 largest OECD countries in 2019. Source: see Table A.1.

België: normale werkloosheid, hoge inactiviteit

Economic Analysis and Policy 69 (2021) 150–165

Contents lists available at ScienceDirect

Economic Analysis and Policy

journal homepage: www.elsevier.com/locate/eap

Analyses of topical policy issues

The iceberg decomposition: A parsimonious way to map the health of labour markets

Stijn Baert¹

Ghent University, Sint-Pietersplein 6, B-9000 Ghent, Belgium

ARTICLE INFO

ABSTRACT

This article introduces the metaphor of the iceberg in the labour market. While policy in most OECD countries has historically focussed on reducing unemployment (the tip of the iceberg), the group of inactive people (below the waterline) is much larger. Therefore, we point to the clear limitations of the unemployment rate as the (single) key macro-economic indicator of the health of the labour market. A parsimonious dashboard approach utilising the unemployment-to-population ratio and the inactivity-to-population ratio as two highly appropriate and complementary measures is defined. We show that the ratio of these two indices varies greatly between countries, which calls for different policies for different countries.

© 2020 Economic Society of Australia, Queensland. Published by Elsevier B.V. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

Keywords: Employment; Unemployment; Inactivity; Labour market policy; Labour market indicators

Adequate labour market policy is based on clear indicators. These indicators allow countries and regions to be compared with each other and over time, thus revealing the pain points on which that policy should focus. Despite the emergence of other indicators such as the participation rate and the proportion of discouraged and involuntary part-time workers (see, e.g., Brandolini and Viviano, 2018; European Commission, 2018; ILO, 2016), the unemployment rate and the employment rate are still by far the most frequently reported indicators in this respect (Borjas, 2015; Diamond, 2013; ECB, 2017; Elsby et al., 2015; Hurnstein et al., 2014a,b; ILO, 2008, 2016; Sylla, 2013).

The employment rate of a particular age group (often the 20- to 64-year-old or 25- to 64-year-old group) is the percentage of employed persons in relation to the full population in this age group. It is often referred to as the employment-to-population ratio. The unemployment rate of a particular age group is the percentage of unemployed persons in relation to the active population (i.e., those who are employed or unemployed) in this age group. According to the widely used International Labour Organization (ILO) definition, a person is employed when (s)he is engaged in any activity used to produce goods or provide services for pay or profit (during at least one hour during the reference period), and a person is unemployed when (s)he is: (i) without work during the reference period, (ii) currently available for work and (iii) seeking work. Persons who are neither employed nor unemployed are labelled as inactive. In addition to older students, important subgroups in the inactive group are the discouraged unemployed, househusbands and housewives, the long-term sick and early retirees (ILO, 2008, 2016).

E-mail address: Stijn.Baert@UGent.be

ORCID: <http://www.orcid.org/stijnbaert>

¹ The author is grateful to his top colleague Luc Van Oostegem and two anonymous reviewers for their constructive comments that helped to improve this study substantially.

<https://doi.org/10.1016/j.eap.2020.12.012>

0213-2928/© 2020 Economic Society of Australia, Queensland. Published by Elsevier B.V. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

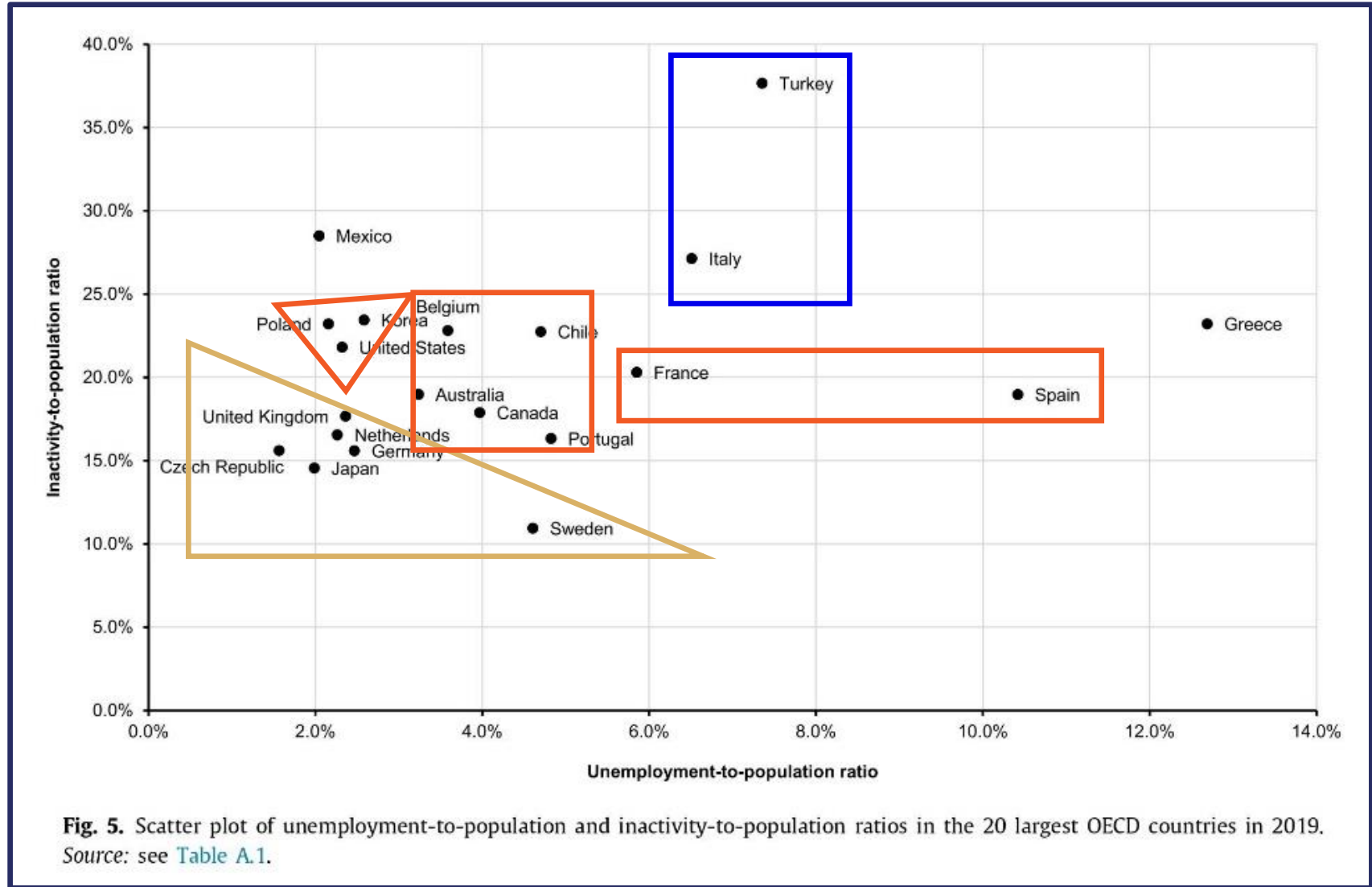
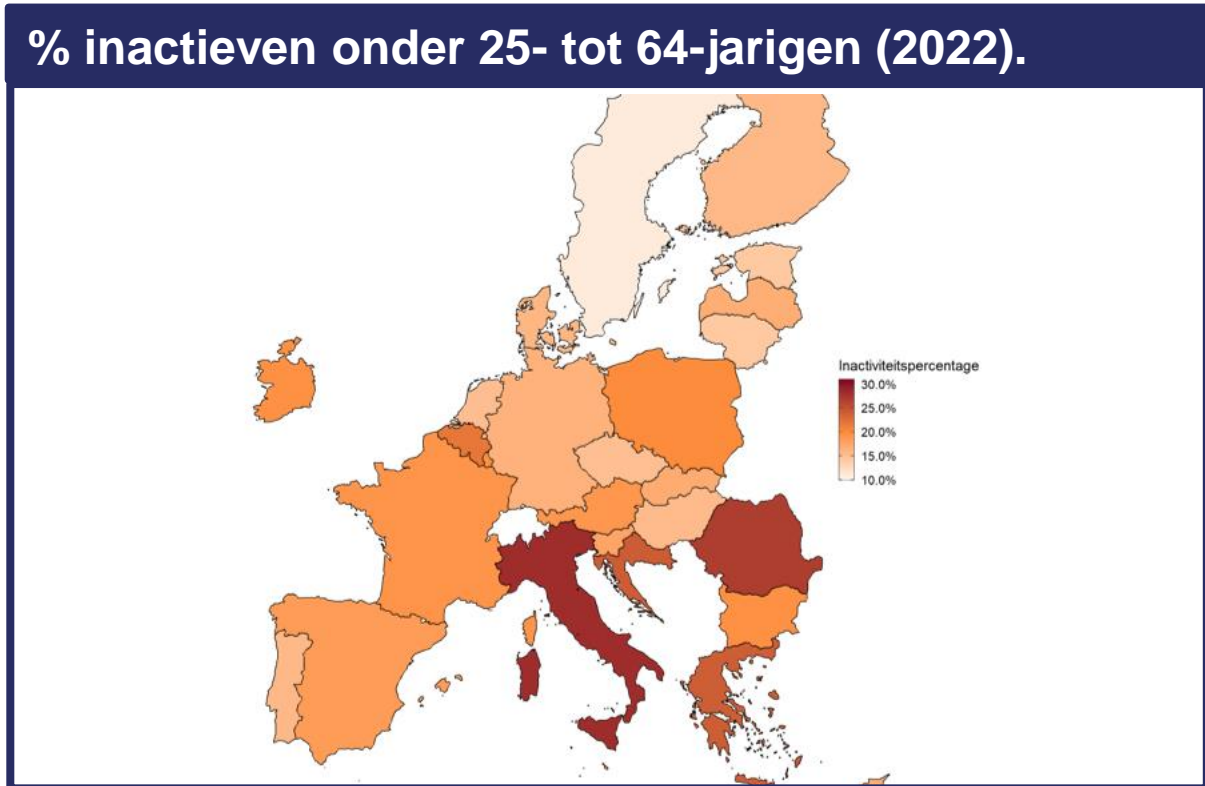

Fig. 5. Scatter plot of unemployment-to-population and inactivity-to-population ratios in the 20 largest OECD countries in 2019. Source: see Table A.1.

De kleine vijver uitgediept (1): België op plaats 23 van 27

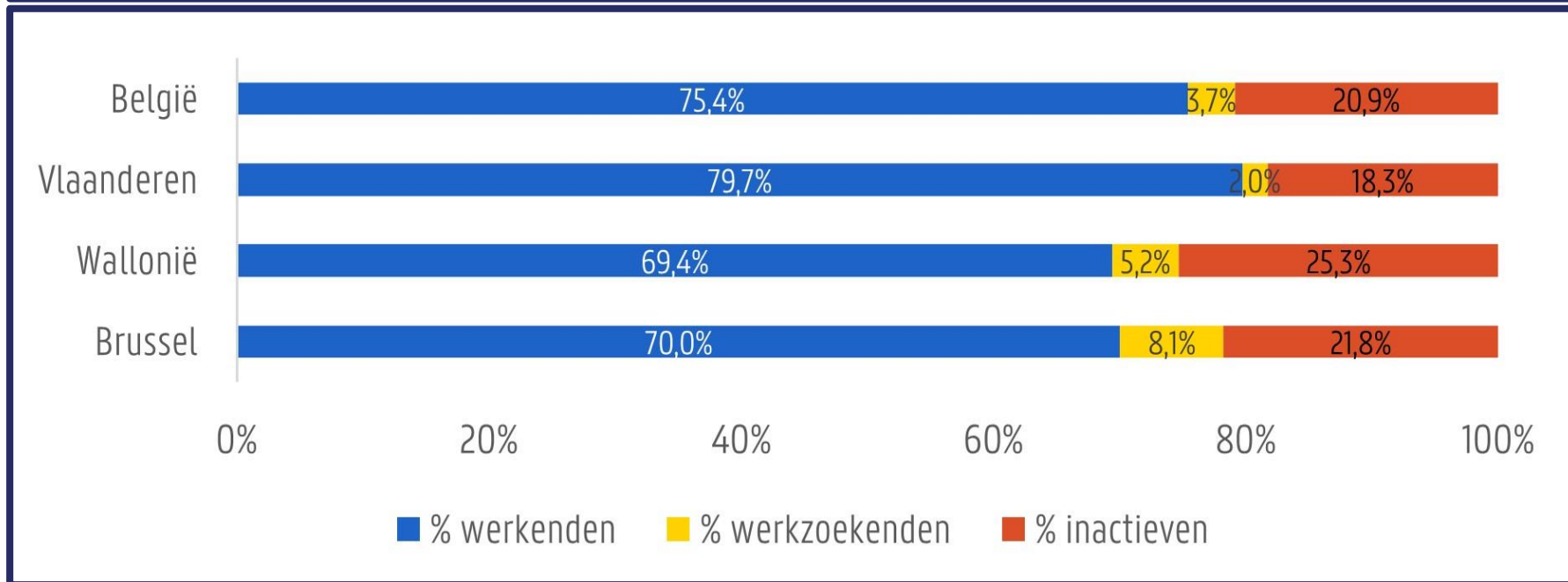

[Alle cijfers](#)

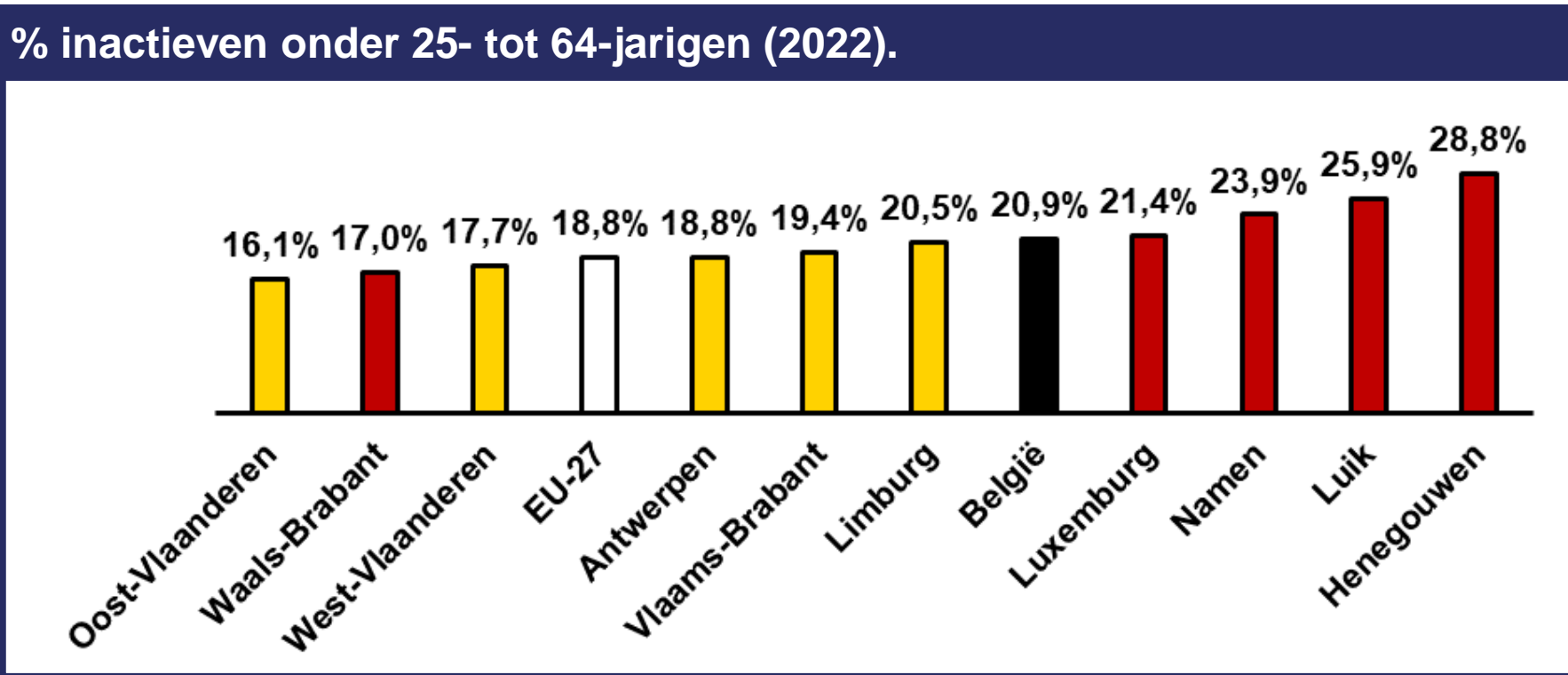
De kleine vijver uitgediept (1): Ook Vlaanderen middelmatig

% inactieven onder 25- tot 64-jarigen (2022).

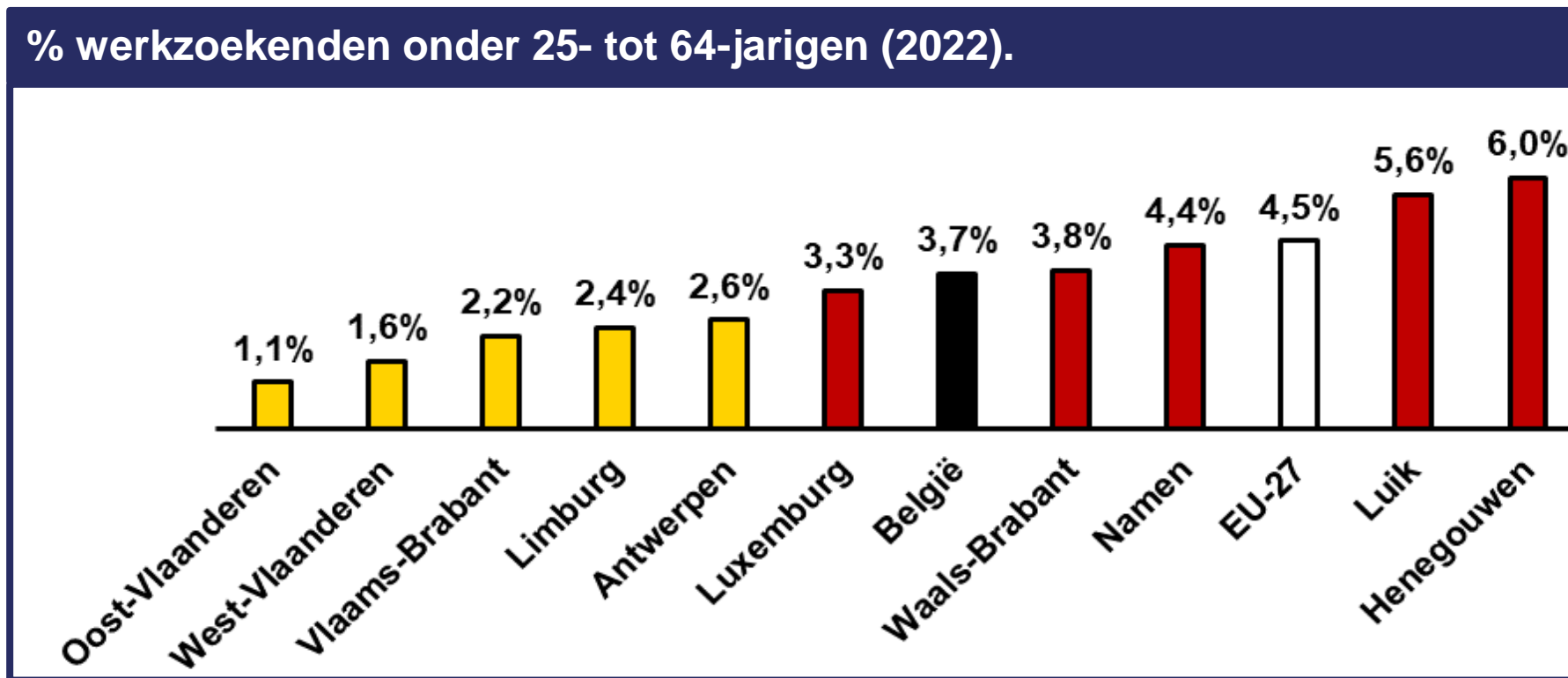
[Alle cijfers](#)

De kleine vijver uitgediept (2): Ook Vlaanderen middelmatig

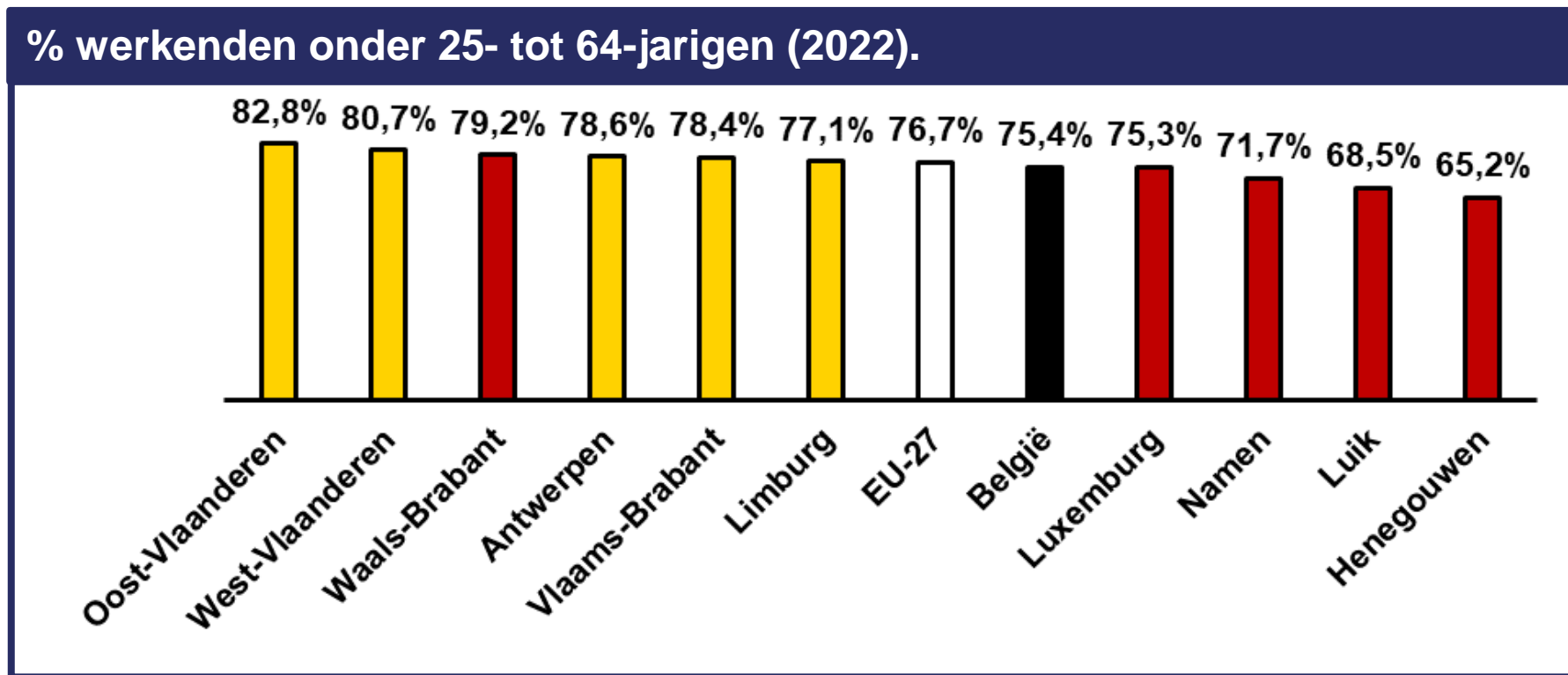
[Alle cijfers](#)

De kleine vijver uitgediept (3): Grote provinciale verschillen

[Alle cijfers](#)

De kleine vijver uitgediept (3): Grote provinciale verschillen

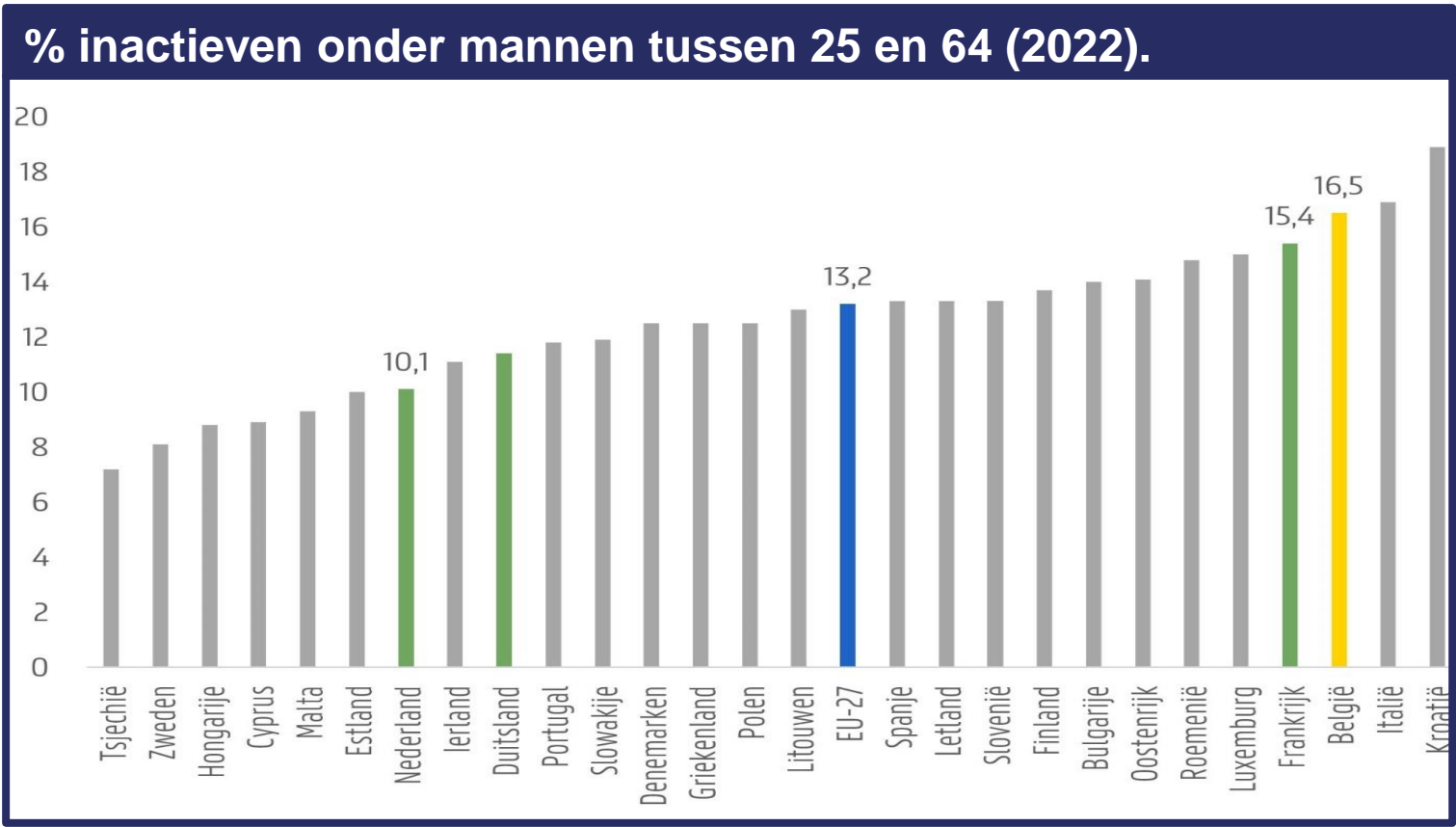

[Alle cijfers](#)

De kleine vijver uitgediept (4): Problematischer onder mannen

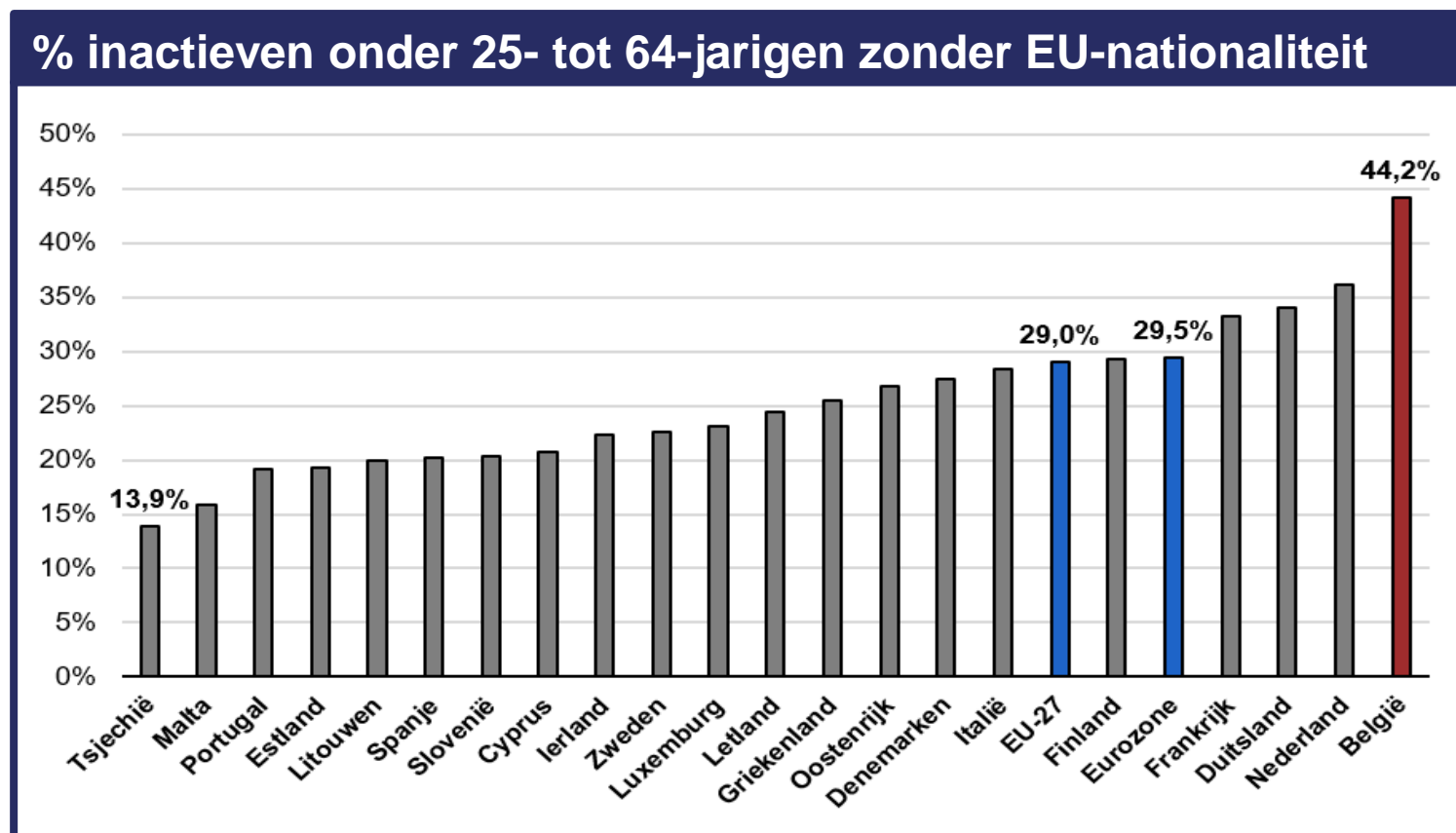
Alle cijfers

De kleine vijver uitgediept (5): Uitgesproken hoog bij migranten

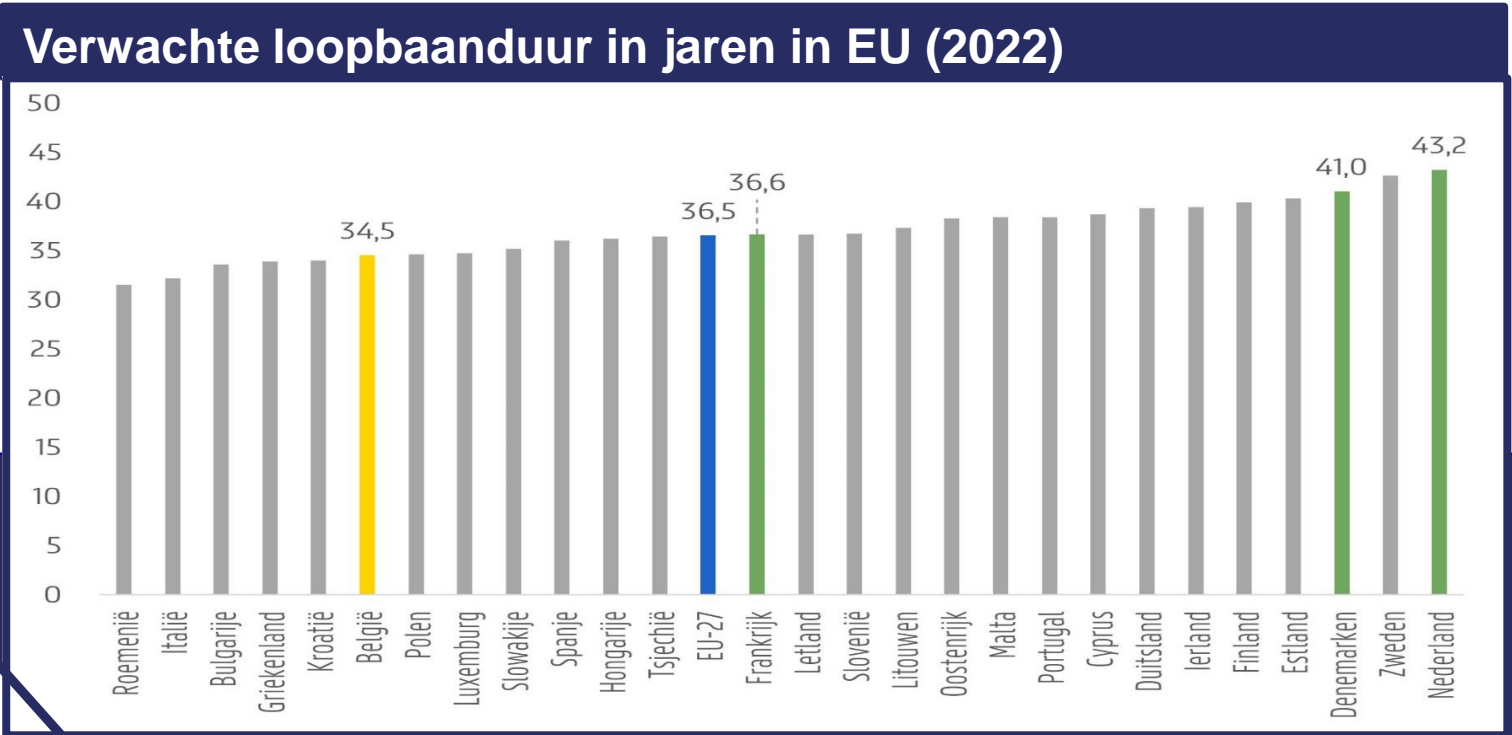

Alle cijfers

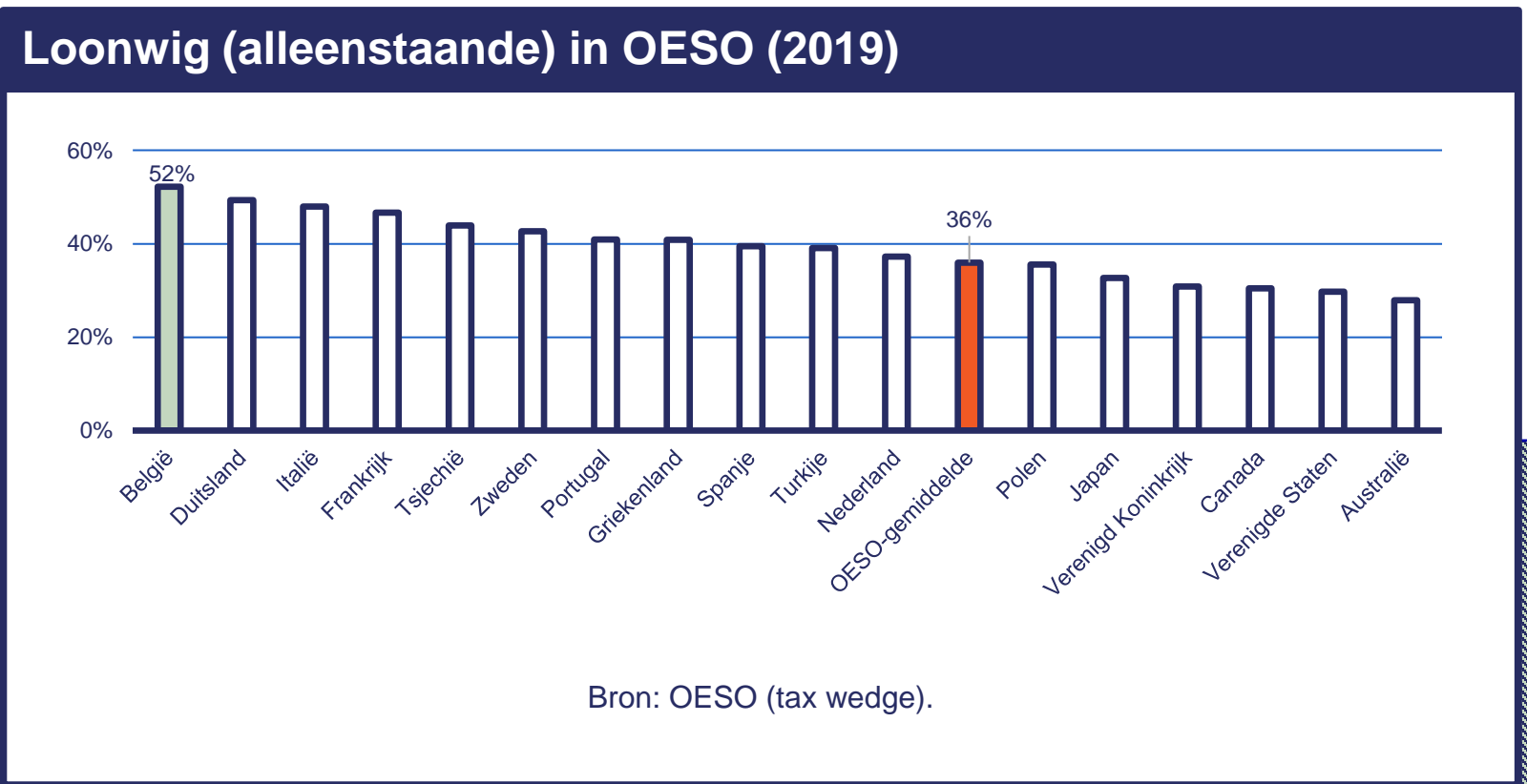

Kernoplossing 1:

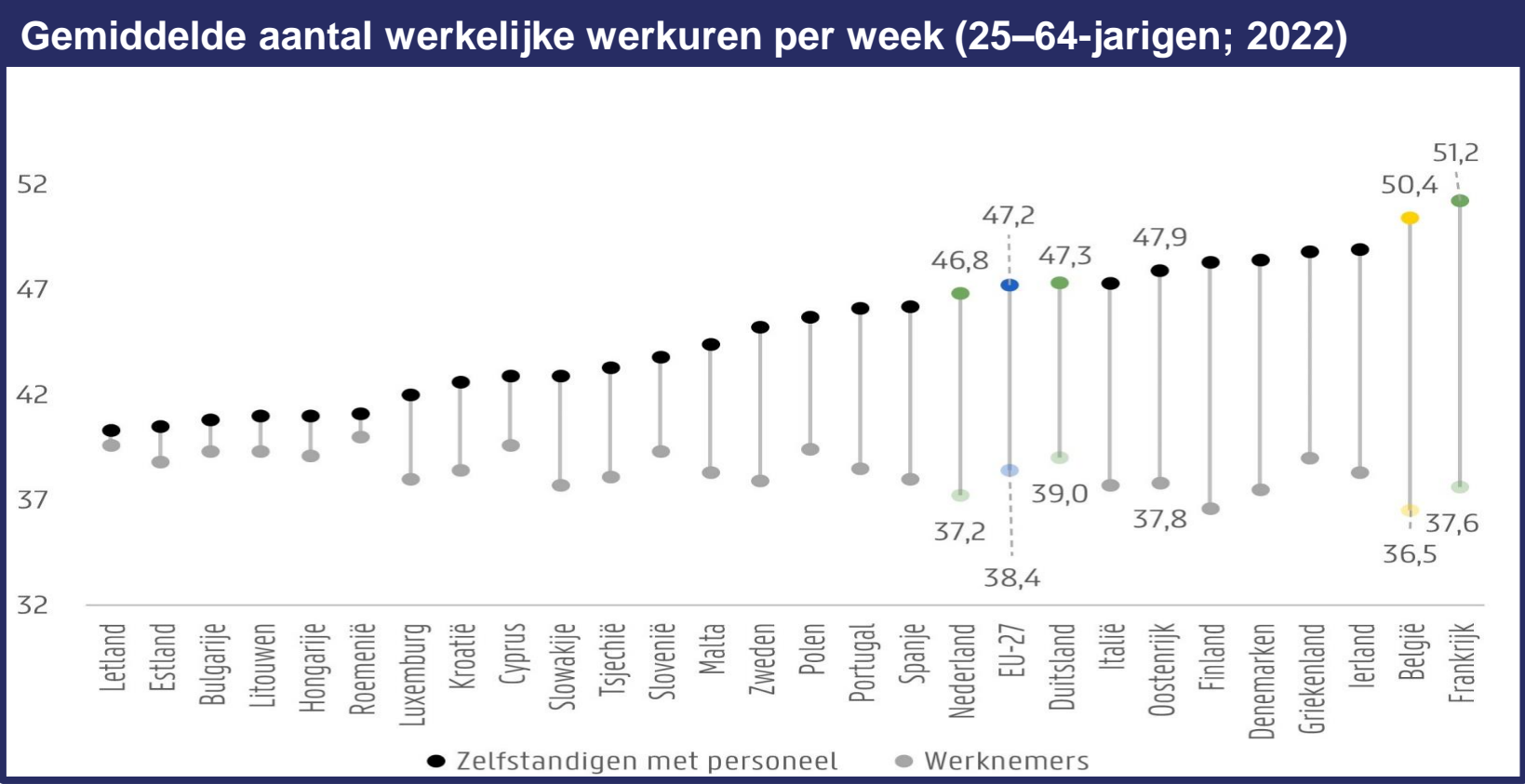
Poorten richting inactiviteit beter sluiten!

Kernoplossing 2: Werken meer laten lonen!

Uitsmijter: bijna nergens kloppen zelfstandigen zoveel uren als in België

Alle cijfers

③ De puzzel

/OVVB

Mismatch tussen vacatures & werkzoekenden

V/W in maart 2023 in top 10 knelpuntberoepen VDAB

Beroep	# vacatures	# werkzoekenden geïnteresseerd in o.a. dit beroep	V/W
Verpleegkundige	2409	708	3,4
Werfleider	610	288	2,1
Technicus industriële installaties	1128	280	4,0
Schoonmaker bij mensen thuis	7730	7514	1,0
Bestuurder trekker-oplegger	550	491	1,1
Onderhoudsmecanicien	863	800	1,1
Calculator bouw	204	126	1,6
Medewerker in de fruitteelt	2874	1239	2,3
Boekhouder	556	724	0,8
Industrieel elektrotechnisch installateur	422	342	1,2

Mismatch tussen vacatures & werkzoekenden

V/W in maart 2023 in top 10 knelpuntberoepen VDAB			
Beroep	Opleiding	Ervaring en vaardigheden	Arbeidsomstandigheden
Verpleegkundige	X		X
Werfleider	X	X	
Technicus industriële installaties	X	X	
Schoonmaker bij mensen thuis		X	X
Bestuurder trekker-oplegger	X	X	X
Onderhoudsmecaniciën	X	X	
Calculator bouw	X	X	
Medewerker in de fruitteelt			X
Boekhouder	X	X	
Industrieel elektrotechnisch installateur	X	X	

Advocatuur: trekken aan gegeerde profielen

Uit studie “Knelpuntberoepen in Vlaanderen” (editie 2023),

Beroep	Opleiding	Ervaring en vaardigheden	Arbeidsomstandigheden
Boekhouder: Accountant - Belastingadviseur	X	X	
Bediende personeelszaken		X	X
Management assistent		X	

Meer dan opleiding en ervaring alleen...

VDAB Menu

Zoek een job

Vacature online sinds

- Vandaag of gisteren (6998)
- Voorbije week (44861)
- Alle jobs (262917)

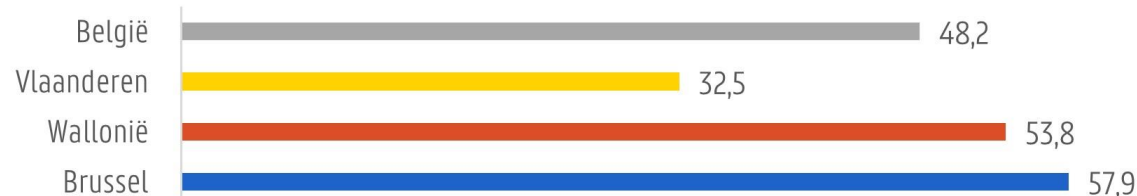
Diploma

- Geen (87054)
- Lager onderwijs (11631)
- Secundair onderwijs (95954)
- Graduaat/HBO5 (15962)
- Bachelor (71217)
- Master (24162)
- Specifiek

Ervaring

- Niet van belang (11672)
- Geen ervaring (83956)
- Beperkte ervaring (89893)
- Minstens 2 jaar ervaring (65413)
- Minstens 5 jaar ervaring (11003)

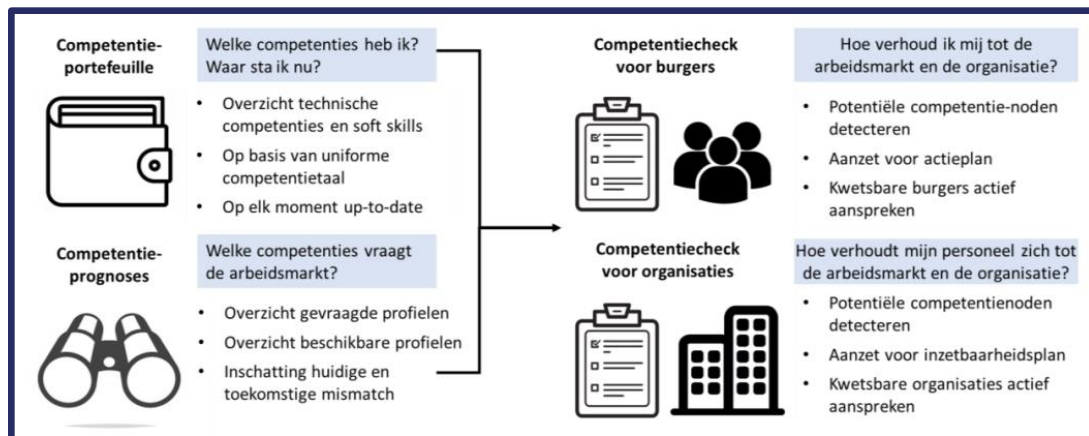
Percentage met werkloosheidsduur van minstens 1 jaar onder alle werkzoekenden tussen de 25 en 64 jaar (2022)

Alle cijfers

Mogelijke beleidsopties

- Leer- en loopbaanoffensief voor alle actieven:
 - heldere, ambitieuze doelstellingen;
 - doorbreking sectorverkokering;
 - competentiechecks voor alle actieven;
 - muur tussen opleiding en praktijk afbreken;
 - contingentering opleiding in Vlaamse handen.

Naar een leer- en loopbaanoffensief
Tweede advies arbeidsmarktexperten

Rapport | 9 juli 2021

In opdracht van
Vlaamse Overheid
Departement Werk en Sociale Economie
Albert II-laan 35 bus 20
1030 Brussel

Deze studie werd uitgevoerd door:

Mogelijke beleidsopties

- Werkloosheidsuitkeringen: transparanter en activerender.
- Normatief kader inzake beschikbaarheid, actief zoekgedrag en passende dienstbetrekking in Vlaamse handen.
- Werken fundamenteel aantrekkelijker maken (zie verder).

Mogelijke opties voor bedrijven

- Retentie verhogen ($V\downarrow$) en kandidaten ($U\uparrow$) verleiden via telewerkmogelijkheden op maat. Uit onderzoek:
- 1 dag telewerk apprecieert Vlaamse werknemer gemiddeld even sterk als een loonstijging met 5 procent;
- door betere werk-privébalans en autonomie;
- wel oppassen voor onderhouden relaties op werkvloer én opleidingsmogelijkheden voor telewerkers;
- en voor zelfselectie van minder gedisciplineerden in telewerk;
- dan wordt geen afname in productiviteit verwacht;

Mogelijke opties voor bedrijven

- Retentie verhogen ($V\downarrow$) en kandidaten ($U\uparrow$) verleiden via **employer branding**. Uit onderzoek:
 - werkgevers die een (i) onderscheidend, (ii) consistent en (iii) algemeen aanvaard merk neerzetten, slagen er beter in werkkrachten te behouden en aan te trekken;
 - gebrekkige etiquette bij het afwijzen van kandidaten kan richting volgende vacatures schaden (mond-aan-mondreclame, o.a. via reviewsites),

Specifiek voor advocatuur

- Retentie verhogen ($V\downarrow$) en kandidaten ($U\uparrow$) verleiden via optie **werken in loondienst**.
 - Keuze is altijd voordeel voor wie keuze heeft. Vraag is natuurlijk hoe kantoren geregeld krijgen.
 - Werknemers en zelfstandigen zijn andere profielen.
 - Uit onderzoek: streven naar vrijheid, risico's durven nemen en optimisme groter onder zelfstandigen.
 - Ook in advocatuur zijn er vast profielen die meer houden van mijn var

Specifiek voor advocatuur

- Retentie verhogen ($V\downarrow$) en kandidaten ($U\uparrow$) verleiden **via hygiëne omtrent concentratiewerk**.
 - Gegeven specifieke kenmerken: (i) minder hiërarchisch, (ii) kleinschaliger en (iii) meer kenniswerkers.
 - Uit onderzoek: concentratiewerk wordt bemoeilijk door (a) 'time displacement' en (b) 'interference'.
 - Vaste momenten zonder interne vergaderingen?
 - Visualiseer opportuiniteitskost interne vergaderingen: wat zouden ze aan 'billable hours' opleveren?
 - Duidelijke afspraken omtrent niet gestoord worden.
 - Eis geen doorlopende beschikbaarheid via e-mail.

④ **Meer info**

/OVVB

Indien u op uw honger bleef zitten...

Scan eerdere QR-codes

Indien u op uw honger bleef zitten...

Scan eerdere QR-codes

Ga naar stijnbaert.be

/OVB

Indien u op uw honger bleef zitten...

Scan eerdere QR-codes

Ga naar stijnbaert.be

Ga naar ugent.be/ugentatwork/

/OVB

Indien u op uw honger bleef zitten...

Scan eerdere QR-codes

Ga naar stijnbaert.be

Ga naar ugent.be/ugentatwork/

Eet een steak-friet

